

[Erik Appel.]

forslaget indeholder et „skal“ med Hensyn til Oprettelsen af Ungdomsskoler. Vilde det ikke være fornødent at tilføje: „hvor der er de fornødne Lærerkrafter til Stede“?

Om Enkeltheder i Lovforslaget vil der blive forhandlet i Udvalget. Jeg henstiller dog allerede her ved Lovforslagets første Behandling, at Gymnastik og Sang ikke bliver tvungne Fag, og i øvrigt tillader jeg mig endnu en Gang at fremhæve, at en Hovedsag i Forsøget paa at redde en Ungdom ud af Farezonen er, at denne Farezone ophæves, at de unge, der har levet i den, gennem den paatænkte Skole faar en tiltrængt varm personlig Haandsrækning. En Mælkedreng og en Bydreng har ogsaa deres Sjæleliv, selv om det maaske ofte er spinkelt. Det er til dette Sjæleliv, Læreren skal knytte Forbindelse, dersom hans Undervisning skal have Mulighed for at bære god Frugt.

Det er rigtigt, hvad det ærede Medlem Hr. Bomholt stærkt fremhævede, at socialdemokratiske Byarbejdere og Højskolefolk har lært at forstaa hinanden, og det er glædeligt, men dette betyder ikke, at Højskolefolket har sluttet sig til. Kravet om obligatorisk Undervisning. Saa meget ligger der ikke udtrykt i den Tilslutning, nogle Højskolemænd har givet Ungdomsudvalgets Betænkning. Jeg anerkender den Energi, med hvilken det ærede Medlem Hr. Bomholt taler for den obligatoriske Ungdomsskole med den tiltalende Omskrivning til en fællesfolkelig Ungdomsskole, og jeg haaber, at der ad frivillig Vej maa blive sat stærke Krafter ind i Retning af dette fællesfolkelige.

Jeg er ogsaa enig med det ærede Medlem i, at det er bedre for de 14-16-aarige at være fri for Skolegang, fordi Kroppen stiller saa store Krav i disse Aar og Sjælen nærmest indstiller sig imod al Skolegang; men saa meget mere trænger disse unge til en medmenneskelig Omsorg, der ikke maa smage af Moralisering, men samtidig maa være af kammeratlig og myndig Art. Det er paa den Maade, Lysten til at gøre Pligten fremkommer, at det ikke er ud fra et „skal“, men ud fra et Ønske.

Jeg er enig med det ærede Medlem i, at ogsaa store Dele af Landboudommen, navnlig omkring i de bymæssige Bebyggelser, trænger til den samme Omsorg som Byens Ungdom.

Skønt det ikke har nogen direkte Forbindelse med Lovforslaget, men derimod nok med dets Formaal, ønsker jeg at fremhæve, at det virkningsfuldeste, der kunde gøres for de unge, der er henvist til Vej-

og Gadeliv, maa være, at der rejses Fritidshjem for dem, hvor en Mand og hans Hustru faar som Livsopgave at tage sig af dem. Dette Hjem skulde være saa rummeligt, at der blev Plads til baade Undervisning efter hvers Behov og til praktiske Fritidsarbejder m. m.

Det fremsatte Ungdomsskoleforslag ønsker jeg en velvillig Behandling, saa det som Lov kan blive prøvet snarest muligt og faa Lejlighed til at bevise, hvad det formaar over for den Ungdom, det tager Sigte paa, men jeg advarer mod at stille for store Forventninger til det rent undervisningsmæssige. Vi er under Indflydelse af en vis Tidsaand, til Dels ogsaa ved den demokratiske Stats Tilrettelæggelse af vor Undervisning, kommet vel langt bort fra det egentlige i den danske Folkeopdragelse. Den fik i forrige Aarhundrede sit særegne Indhold gennem Grundtvigs og Kolds Tale om Oplysning, som den klart og skarpt blev formet i følgende Linier:

„Oplysning være skal vor Lyst,
er det saa kun om Sivet,
men først og sidst med Folkerøst,
Oplysningen om Livet.“

Vi er ved at forse os paa Kundskaber og glemme Oplysningen. Oplysning er en sjælelig Tilstand, Kundskab er Redskab. Og kun den, der er ført ind i den gennem Oplysningen fremkaldte sjælelige Tilstand, erhverver sig Haandelag til at bruge Redskabet Kundskab. Kun saaledes bliver der Mening i, at al Ungdomsundervisning i Danmark skal hvile paa Folkehøjskolens Grund.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg takker Ordførerne for deres Tilslutning til Lovforslaget og for den Interesse, der fra alle Sider er givet Udtryk for med Hensyn til hele det Spørgsmaal, som denne Lovgivning omfatter. Det er klart, at denne Lov kan ikke drøftes, uden at de principielle Synspunkter, som har været stærkere fremme over for Undervisningen af disse unge end paa noget andet Omraade i vor Skolelovgivning, nemlig om, hvorvidt Undervisningen skal være obligatorisk eller frivillig, ogsaa kommer frem her. Jeg ser imidlertid ikke nogen Nytte i længere at drøfte dette Spørgsmaal med megen Lidenskab. Jeg har ikke Spor imod, at det er trukket op ved denne Lejlighed, men jeg mener, at der i den Diskussion, som har været ført — ikke her, men andre Steder —, har været noget for letkøbte Argumenter.

Sagen er ikke saa ligetil, som nogle vil sige, man kan ikke paa Forhaand anføre